

Ewa Kuźnicka, Tina Kriesmair

Szanse i ograniczenia rozwoju turystyki w Indiach

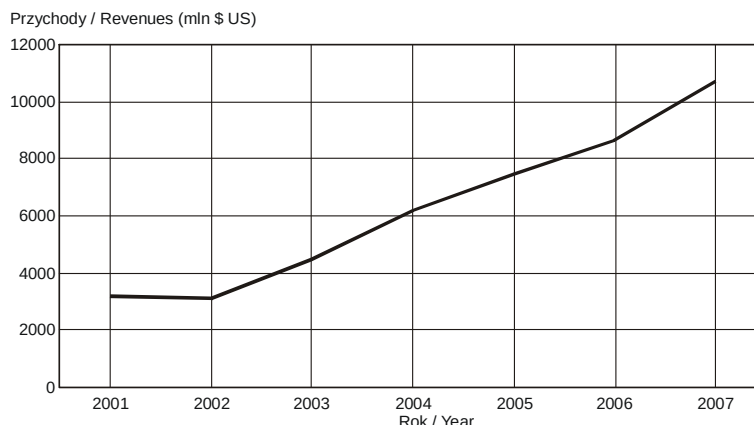
Czasy, kiedy wyprawy do Indii były organizowane tylko przez kilka wyspecjalizowanych biur podróży, już minęły. Obecnie dostępny jest cały wachlarz ofert, poczynając od wypraw trampingowych i trekkingowych po czarterowe loty na dziewicze plaże Goa. Indie przestały być tak odległe i niedostępne, jak kiedyś, a przy tym nic nie straciły ze swej egzotyki.

O popularności Indii świadczy przede wszystkim stale rosnąca liczba turystów odwiedzających ten kraj. Rynek turystyczny Indii w 2007 r. skupiał 0,56% wszystkich podróży międzynarodowych świata. Liczba przyjazdów gości zagranicznych osiągnęła wówczas 5,08 mln, co uplasowało Indie na 42 miejscu w światowym rankingu. Biorąc zaś pod uwagę kraje Azji i Pacyfiku, podróże do Indii stanowiły 2,76% ogółu przyjazdów. O rozwoju turystyki na obszarze Indii i ich popularności wśród obywateli innych państw świadczy również wzrost dochodów z turystyki (rys. 1), które w 2007 r. osiągnęły 10,729 mld USD (*India Tourism Statistics* 2007).

Choć Indie są przede wszystkim krajem rolniczym, turystyka odgrywa znaczącą rolę w ich gospodarce. Analitycy twierdzą, że już wkrótce mogą one zagrozić pozycji Chin, m.in. dzięki prężnie rozrastającemu się sektorowi turystycznemu. Plany rozwoju turystyki Indii na najbliższe osiem lat zakładają, że przychody wzrosną w tym okresie dwukrotnie w stosunku do osiągniętych w 2007 r. Promocja kraju w ostatnich latach okazała się dużym sukcesem, gdyż kampania reklamowa „Incredible India” została uznana za najlepszą na światowym rynku turystyki (Pawłowski 2008).

Według prognoz UNWTO, liczba osób, które będą uczestniczyły w ruchu turystycznym w 2020 r., osiągnie 7% mieszkańców naszego

globu, a ich wydatki są szacowane na 2 bln USD. Jak podaje Światowa Organizacja Turystyki (2009), istotny wpływ na rozwój turystyki w skali całego świata będzie miał globalny stan gospodarki, a wśród państw, których rozwój pozytywnie wpłynie na turystykę, wymieniane są Indie.

Rys. 1. Przychody z turystyki przyjazdowej w Indiach w latach 2001–2007
(*India Tourism Statistics 2007*)

Fig. 1. Revenues from inbound tourism in India between 2001–2007
(*India Tourism Statistics 2007*)

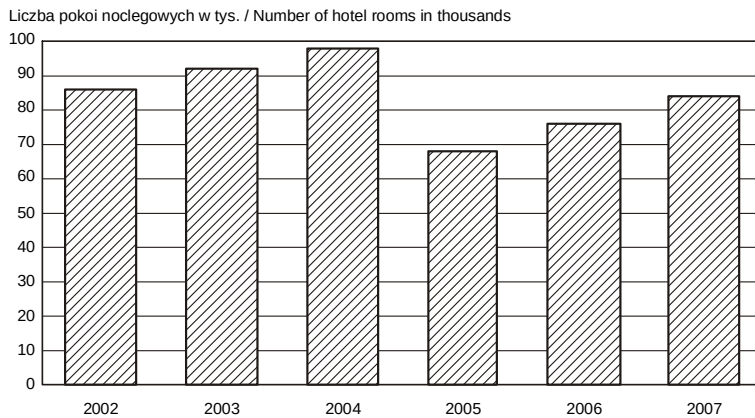
Rokowania UNWTO na rok 2020 zakładają również korzystny wpływ rozwoju transportu na poprawę w sektorze turystycznym. Należy tu nawiązać do charakterystycznego podziału rynku recepcji turystycznej w Indiach, gdzie zdecydowaną większość przyjeżdżających stanowią turyści z regionu Ameryki Północnej i Europy Zachodniej. Są to te regiony świata, które dzieli od Indii bardzo duża odległość, a jednocześnie popyt na wyjazdy stale rośnie. Przewidywany dalszy rozwój transportu ułatwiłby przemieszczanie się turystów do miejsca docelowego. Jak podaje India Bureau of Immigration (2008), w 2007 r. drogą lotniczą przybyło ok. 88,4% wszystkich turystów zagranicznych, 11% wybrało drogę lądową, a zaledwie 0,6% drogę morską.

Największą liczbę przylotów turystów zagranicznych w 2007 r. zarejestrowano w porcie lotniczym Delhi (31,4%) i Mumbai (23,8%). Wprowadzenie liczniejszych, bezpośrednich połączeń lotniczych, pozwoli na rozwój turystyki tam, gdzie do tej pory na przeszkodzie stała słaba dostępność komunikacyjna. Przykładem może tu być Kalkuta, bardzo

atrakcyjna turystycznie, jednak ze względu na małą liczbę bezpośrednich połączeń lotniczych często pomijana w ofertach biur podróży.

Największymi portami morskimi w Indiach są Mumbai, Kalkuta oraz Madras, najważniejszy środek komunikacji lądowej stanowi zaś kolej. Najgęstsza sieć linii kolejowych znajduje się w dolinie Gangesu oraz na terenach nadbrzeżnych Indii. Najsłabiej transport kolejowy rozwinięty jest w Kaszmirze oraz na Wyżynie Dekan. Komunikacja kołowa pozostawia wiele do życzenia, gdyż zaledwie 1/3 ogólnej długości dróg jest utwardzona.

W. Bartoszewicz i K. Łopaciński (2000) oraz UNWTO (*Tourism Highlights* 2003) podają, że na rozwój turystyki, przede wszystkim w krajach rozwijających się, będą miały wpływ także nasilające się procesy urbanizacyjne. Procesy te oraz wiążący się z nim rozwój infrastruktury powinien przynieść bardzo korzystne zmiany także w sektorze turystyki w Indiach, które obecnie nie są zbyt dobrze przygotowane do przyjęcia podróżnych. Według danych opublikowanych przez Indyjską Izbę Turystyczną w 2007 r. baza noclegowa w kraju jest na razie dość skromna (rys. 2).

Rys. 2. Liczba dostępnych pokoi noclegowych w Indiach w latach 2002–2007
(India Department of Tourism 2007)

Fig. 2. Number of hotel rooms available in India between 2002–2007
(India Department of Tourism 2007)

Liczba pokoi noclegowych dla turystów w 2007 r. wynosiła ponad 83 tys. i była bardzo zróżnicowana w poszczególnych stanach. Najwięcej pokoi zarejestrowano w stanie Maharashtra (ok. 16 tys.), co stanowi 20%

wszystkich dostępnych miejsc noclegowych w Indiach. Inne stany, które odznaczają się dużą liczbą miejsc noclegowych to: Tamil Nadu (ok. 10 tys.), Delhi i Kerala (ok. 9 tys.), Andhra Pradesh (ok. 6 tys.) i Rajasthan (ok. 5 tys.).

W większych miastach oraz ośrodkach turystycznych znajdują się hotele o europejskim standardzie, a także hotele klasyfikowane jako luksusowe. Wśród hotelowych obiektów noclegowych najliczniejsze były trzygwiazdkowe (597 obiekty), które stanowiły ok. 50% wszystkich sklasyfikowanych hoteli. Najmniej liczne były hotele jednogwiazdkowe (53 obiekty), deluxe zaś stanowiły nieco liczniejszą grupę (93 obiekty).

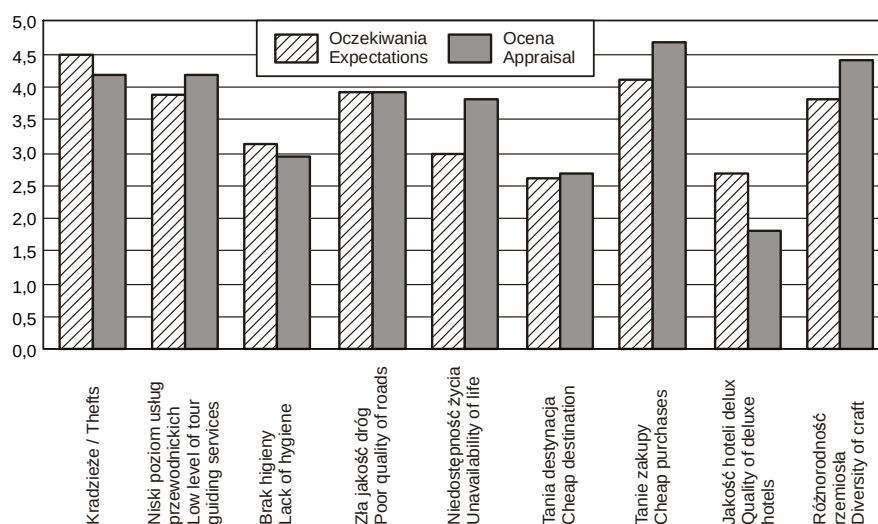
To, co przyciąga turystów do Indii, zdaje się być silniejsze od niedogodnych warunków, niemniej jednak sytuacja się zmienia i coraz większą wagę przywiązuje się do poprawy warunków bytowych turystów. Dokonuje się więc modernizacji starych obiektów, buduje nowe oraz dąży do poprawy warunków sanitarnych i dostępności komunikacyjnej wewnątrz kraju (Pawłowski 2008).

Jednak na przeszkodzie rozwoju turystyki stoi głównie terroryzm. Choć Indie nie należą do najniebezpieczniejszych państw świata, to w rankingach są dość często określane jako kraj niebezpieczny dla cudzoziemców. Powodem do umieszczenia Indii na tej liście były głównie zamachy terrorystyczne, których celami były przede wszystkim wykorzystywane przez turystów hotele i różne środki komunikacji. Zagrożenie zamachami dotyczy obecnie nie tylko obszarów przygranicznych z Bangladeszem oraz Pakistanem, ale nawet centrum kraju.

Negatywny wpływ terroryzmu na turystykę jest niezaprzeczalny. W 2006 r. przeprowadzono badanie na zlecenie Visa International Asia Pacific i Pacific Asia Travel Association (PATA), które dotyczyły rynku turystycznego Azji. Ankietę wypełniło ok. 5 tys. respondentów z 10 kluczowych dla regionu Azji rynków (USA, Wielka Brytania, Australia, Niemcy, Chiny, Francja, Japonia, Kanada, Korea, Szwecja).

Wyniki ankiety wykazały, że choć 43% pytanych nadal określa Azję jako potencjalny cel destynacji turystycznej, to jedynie połowa wybierze się właśnie w ten rejon. Aż 58% ankietowanych stwierdziło, że ryzyko zamachów terrorystycznych powoduje mniejszy entuzjazm w podejmowaniu decyzji o wypoczynku w Azji. Niestety, należy przyznać, iż ich obawy są uzasadnione, szczególnie w odniesieniu do Indii (*Azja spodziewa się strat* 2006). Wyniki wspomnianej ankiety wykazały również, że

ok. 35% badanych rezygnuje z podróży do Azji z powodu zagrożenia tsunami. Trzęsienie ziemi na Oceanie Indyjskim w 2004 r., które wywołało fale tsunami, przyniosło wiele ofiar oraz zniszczeń, a przy tym pozostawiło niezaprzeczalny ślad w branży turystycznej. Było to największe trzęsienie ziemi od 1900 r., a Indie były jednym z trzech najbardziej poszkodowanych krajów. Ciekawe jest jednak, że jeszcze rok po tej katastrofie, obok turystów, którzy bali się podróżować do Indii, byli też tacy, którzy chcieli wykorzystać sytuację i kupowali wycieczki po dużo korzystniejszej cenie. Mimo deklaracji turystów o niechęci do podróży na kontynent azjatycki, liczba odwiedzających Indie w kolejnych latach po 2004 r. stale wzrastała.

Rys. 3. Oczekiwania turystów przed przyjazdem do Indii oraz ocena pobytu (Chaudhary 2000)

Fig. 3. Tourists' expectations before the trip to India and the appraisal of the stay (Chaudhary 2000)

Na rozwój turystyki wpływa również wizerunek Indii w oczach potencjalnych czy też rzeczywistych turystów. Odmienność Indii może zarówno przyciągać zainteresowanie turystów, jak też i odpychać. Indie to kraj dla dojrzałego i świadomego turysty, który zachwyci się ich odmiennością i zaakceptuje wszelkie niedogodności, jakie mogą zaistnieć podczas pobytu. Badania przeprowadzone przez M. Chaudhary'ego

(2000) pozwalają dostrzec negatywy Indii, które najbardziej przeszkadzają turystom zagranicznym podczas podróży (rys. 3).

Rozczarowanie przyniosła przede wszystkim ograniczona dostępność „życia nocnego” oraz niski poziom higieny, które były na zdecydowanie niższym poziomie niż oczekiwano. Według tychże badań, źródłem miłego zaskoczenia turystów okazał się być mniejszy od przewidywań problem kradzieży oraz niskiego poziomu usług miejscowych przewodników. Niestety, należy stwierdzić, iż zgodność pomiędzy obawami turystów związanymi z podróżą do Indii a oceną omawianych zjawisk już po powrocie wskazuje na ich duże znaczenie.

Na rozwój turystyki w Indiach ma wpływ wiele czynników, poczynając od bogactwa kultury i wszechobecnej różnorodności, poprzez sytuację polityczną kraju, rozwój gospodarczy, a na klimacie kończąc. Ciekawe, że to, co stanowi jedną z największych atrakcji turystycznych tego ogromnego państwa, czyli wielokulturowość i niespotykane bogactwo sakralne, stanowi też główne źródło niepokojów oraz niestabilności, które w negatywny sposób wpływają na turystykę. Jednak należy pamiętać, że zarówno pozytywne, jak i negatywy tworzą unikalny obraz kraju. Być może Indie pozbawione problemów, z którymi muszą się borykać, nie byłyby już tak wyjątkowe.

Literatura

- Azja spodziewa się strat, 2006, Wiadomości Turystyczne, 13.
Bartoszewicz W., Łopaciński K., 2000, *Prognozy rozwoju i tendencje w polskiej turystyce (2000–2015)*, Instytut Turystyki, Warszawa.
Chaudhary M., 2000, *India's image as a tourist destination – a perspective of foreign tourists*, Tourism Management, 3.
India Bureau of Immigration, 2007.
India, the Asia and Pacific intra-regional outbound series, 2006, WTO, Madrid.
India Tourism Statistics, 2003.
India Tourism Statistics, 2006.
India Tourism Statistics, 2007.
India Tourism Statistics, 2008.
Pawłowski M., 2008, *Kraj dla dojrzałego turysty, Destynacja dla agenta – Indie*. Wiadomości Turystyczne, 6.
Tourism Highlights, 2003, UNWTO, Madrid.
Tourism 2020 Vision, 2009, vol. 6, UNWTO, Madrid.
Witkowska M., 2007, *Lufthansa podbija Indie*, Wiadomości Turystyczne, 4.

Strony internetowe

<http://www.stosunkimiedzynarodowe.info> (20.10.2011).

<http://www.tur-info.pl> (20.10.2011).

<http://www.webershandwick.com> (20.10.2011).

Opportunities and hindrance to development of tourism in India

Summary

Although India is, first of all, an agricultural country, tourism plays a significant role in its economy. In 2007 Indian tourist market gathered 0.56% of all international trips of the world. A number of foreign arrivals reached then 5.08 million placing India on 42nd position in the world ranking. Taking into consideration countries of Asia and the Pacific Rim the trips to India constituted 2.76% of arrivals in total. The increase in tourism generated income which in 2007 amounted to USD10,729 billion (India Tourism Statistics, 2007) signifies tourism development in India and its popularity among citizens of other countries.

According to forecast of UNWTO the number of tourists in 2020 will reach 7% of our globe inhabitants, and their expenses are estimated at USD2 billion. As announced by the World Tourism Organisation (2009) a global condition of economy will have an significant impact on tourism development worldwide, and among these countries whose progress will have a beneficial effect on tourism India is mentioned as well.

UNWTO prognosis for 2020 assumes a beneficial influence of transport development on upturn in tourism sector. As announced by India Bureau of Immigration (2008) in 2007 around 88.4% of all international tourists came by air, 11% arrived by land, and merely 0.6% by sea.

The highest number of foreign arrivals in 2007 was registered at Delhi airport (31.4%) and Mumbai (23.8%). Introducing more numerous and direct flights will enable tourism development of these places which have not been easily accessible so far. The best example may be Calcutta, very attractive for tourists yet due to its low number of direct flights often passed over in offers of travel agencies.

The biggest seaports in India are Mumbai, Calcutta and Madras. The most important means of communication is railway. The densest railway network can be found in the Ganges Valley and along the seaside. The least developed railway network is in Kashmir and in Dekan Upland. Road communication leaves a lot to be desired as only 1/3 of the total mileage of roads is paved.

As forecast by W. Bartoszewicz and K. Łopaciński (2000) and UNWTO, intensifying urbanization processes, first of all in developing countries, will also have an impact on tourism development. According to data published by the

Indian Tourist Board in 2007 accommodation base is still modest. A number of rooms in 2007 amounted to 83 thousand and differed from state to state. The highest number of rooms was recorded in Maharashtra state (approx. 16 thousand) which constitutes 20% of all accommodation available in India. Other states with a high numbers of rooms are: Tamil Nadu (approx. 10 thousand), Delhi and Kerala (approx. 9 thousand), Andhra Pradesh (approx. 6 thousand) and Rajasthan (approx. 5 thousand).

In bigger towns and tourist resorts there are hotels at European standards, and also hotels classified as luxury. Three-star hotels (597) constituting 50% of all classified hotels were most frequent. One-star hotels were least numerous (53) and de lux hotels amounted to 93 (Pawłowski 2008).

However, the main hindrance to tourism development is terrorism. Although India does not belong to the most dangerous countries of the world, in rankings it is often considered as the country hazardous to foreigners. The main reason of placing India on this list were terrorist attacks directed at tourists, first of all, in hotels and various means of transport. Threat of attacks is high not only in boarding Pakistan and Bangladesh areas but even in central India.

As many as 58% of respondents have stated that the risk of terrorist attacks brings about less enthusiasm of spending their holidays in Asia. About 35% of those polled give up on the trip to Asia because of threat of tsunami. However, it seems interesting that only a year after the tsunami which took place in 2004 beside those tourists who were scared of travelling to India, there were such tourists who wanted to take advantage of the situation and bought trips at much lower price.

The image of India as seen by would-be and real tourists influences the tourism development. Research conducted by M. Chaudhary (2000) allows to notice disadvantages of India which are most disturbing for foreign tourists. A limited availability of night life and lower than expected hygiene level were disappointing. However, the source of nice surprise for tourists was lower than predicted problem of thefts and higher than expected standards of service provided by local tour guides.

What is one of the biggest attractions of India i.e. multicultural aspect and unusual sacred assets at the same time is the main source of unrest and lack of stability which are disadvantageous to tourism. Yet, it should be remembered that both advantages and disadvantages create a unique picture of this country.

Translated by Elżbieta Lubińska